

DIAGNOSTIKOVÁNÍ AFEKTIVNÍCH VLASTNOSTÍ ŽÁKA

Afektivní vlastnosti – zájmy, hodnoty, motivace
(preference, přesvědčení, sebepojetí a temperament)

**POSTOJ ZÁJEM MOTIVACE VNITŘNÍ MOTIVACE
VNĚJŠÍ MOTIVACE HODNOTA - viz psychologie**

pozitivní ← **POSTOJ** → negativní
silný ← **ZÁJEM** → slabý
vysoká ← **MOTIVACE** → nízká
důležité ← **HODNOTY** → nedůležité

Afektivní vlastnosti žáka a výukové cíle v afektivní doméně –
např. naslouchat, ocenit důležitost, citově na něco reagovat, vnímat
estetickou hodnotu. Vidět morální dilema

METODY DIAGNOSTIKOVÁNÍ AFEKTIVNÍCH VLASTNOSTÍ ŽÁKŮ

POZOROVÁNÍ ČINNOSTI ŽÁKA

Zájem o vyučovací předmět - ukazatele chování žáka ve škole:

- žák pozorně sleduje učitele, upřeně se dívá
- často se hlásí
- navrhuje témata
- klade učiteli otázky k probíranému učivu
- přináší zajímavé informace, příklady, ukázky, knihy, časopisy

- hovoří o vlastních zkušenostech a zážitcích s učivem
- iniciativně se hlásí, když učitel potřebuje asistenci nebo pomoc

Zájem o určitou oblast, např. o přírodovědnou tematiku

- navštěvuje přírodovědná muzea
- dělá doma chemické pokusy
- sbírá hmyz
- pěstuje rostliny
- chová doma zvířata
- vlastní knihy s přírodovědnou tematikou

Zájem nebo nezájem žáka o četbu signalizují tyto prvky:

Ukazatele *zájmu* o četbu

- mluví o přečteném
- často používá slovníky, příručky a jiné textové materiály
- často chodí do prodejen knih a do knihoven
- často jej lze přistihnout s knihou v ruce

Ukazatele *nezájmu* o četbu:

- stěžuje si, že dostává mnoho úloh ke čtení
- neví-li si rady, volí raději pomoc druhých než hledání informací v textech
- mále navštěvuje knihovny a knihkupectví
- ve volných chvílích (např. během volné hodiny) nečte

Ukazatele *výkonové* motivace žáka

Žák s vysokou výkonovou motivací

- hlásí se i když se nehlásí nikdo jiný
- vybírá si složitější příklady než ostatní

- specializuje se na řešení tzv. „chytáků“
- nelákají jej lehčí úlohy
- neodradí jej neúspěch

Žák s nízkou výkonovou motivací

- hlásí se jen, když se hlásí i většina ostatních
- hlásí se jen když si je vědom správnosti svého řešení
- k řešení si vybírá lehčí úlohy
- někdy se paradoxně hlásí tehdy, když nikdo nezná správné řešení (nemůže tedy být horší než ostatní)
- opisuje, používá taháky

DIAGNOSTICKÝ ROZHOVOR

Strukturovaný = předem připravené otázky

Polostrukturovaný = připravené jen jádro otázky, další vyplyne z linie rozhovoru

Nestrukturovaný = otázky vznikají v průběhu rozhovoru

Vytvoření přátelské a důvěryhodné atmosféry mezi tazatelem a odpovídajícím /žákem/ - raport

Skupinový rozhovor – často v průběhu třídnické hodiny

POSOUZENÍ ŽÁKOVSKÝCH PRODUKTŮ

Produkty: verbální , výtvarné ..

DOTAZNÍK – písemné kladení otázek (výhody a nevýhody)
otevřené a uzavřené otázky

Příklad otázek:

Která z následujících odpovědí nejlépe odráží tvůj vztah k přírodovědě:

- a) líbí se mi
- b) dost se mi líbí
- c) považuji ji za podnětnou
- d) mám ji rád
- e) neumím odpovědět

Můj nejoblíbenější autor

je.....

Ve volném čase se většinou věnuji.....

Kdybych měla 1 000 Kč

INVENTÁŘ ZÁJMŮ

Ve volném čase	čtu	ano- ne
	sleduji TV	ano-ne
	sportuji	ano-ne
	pomáhám rodičům	ano-ne
	pracuji s počítačem	ano-ne

POSUZOVACÍ ŠKÁLA - ke zjištění míry vlastností a jejich intenzity (obvykle 3, 5, 7, 9 stupňů)

Příklady:

Matematika a já

Oblíbenost předmětů (pro starší žáky)

Český jazyk

1 2 3 4 5 6 7 A

Matematika

Přírodověda

Výtvarná výchova

Tělesná výchova

Pracovní výchova

Cizí jazyk

Rád si hraji doma sám (sama)

Stále – velmi často – často – občas - nikdy

Likertova škála

Matematiku mám ráda				
zcela souhlasím	souhlasím	nemám vyhraněný názor	nesouhlasím	zcela nesouhlasím

DIAGNOSTIKA HODNOTOVÉ ORIENTACE ŽÁKŮ

TEST HIERARCHIE HODNOT (H. Rokeach)

- soubor cílových hodnot (žádaný stav existence) : *pohodlný život (život v dostatku) – prospěšný život (pocit trvalého přínosu) – potěšení (život plný radosti a volna) - svoboda (osobní nezávislost, svobodná volba)*
- hodnoty instrumentální (žádaný způsob chování) : např. *ctižádostivý (velmi pilný, usilující o úspěch) – rozumový (důsledný) – veselý – (bezstarostný, radostný) – tvůrčí (smělý, tvořivý) - (seřazení hodnot, přeškrtnutí 3 nejméně významných)*

ZJIŠŤOVÁNÍ HODNOTOVÉ ORIENTACE

- představ si nejlepšího kamaráda a napiš, co se ti na něm nejvíce líbí, čeho si vážíš, proč je tvůj kamarád? Neuváděj jméno. Pokud nemáš kamaráda, napiš, jakého by sis přál.
- Představ si chlapec (dívka), s kterou bys kamarádit nechtěl(a). Co ti nejvíce vadí a co se ti nelíbí.

TEST HODNOTY

Co je zapotřebí k tomu, aby člověk byl šťastný? Zamysli se a pak napiš. Co považuješ za nejdůležitější, napiš na první místo.

Interpretace výsledků - hodnoty zaměřené na sebe, směřované k nejbližším a známým lidem ,hodnoty týkající se věcí obecně lidských. Řazení podle četnosti.

TEST TŘÍ PŘÁNÍ

Napiš 3 svá největší přání (podle důležitosti), pak uveď důvody.

DIAGNOSTIKA ZÁJMŮ ŽÁKŮ

Pro rozvoj zájmů je třeba:

- Poskytovat vhodné příležitosti
- Ukázat, k čemu je takový zájem užitečný
- Nehodnotit žákovy dovednosti související se zájmem dříve, než dostane dostatek prostoru a příležitostí k jejich vytvoření
- Dávat najevo vlastní zaujetí o předmět žákova zájmu
- Klidně snést, když žák nebude mít k předmětu zájmu stejný citový vztah jako učitel

Možnosti diagnostiky zájmu žáků:

1. zaměřené systematické pozorování
2. volný rozhovor na dané téma
3. slohová práce na dané téma
4. původní nebo různě upravené dotazníky

5. autodiagnostika vlastních zájmů žáka

METODY DIAGNOSTIKY ŽÁKOVA VZTAHU K PŘEDMĚTU

1. Pozorování činnosti žáka v průběhu vyučovací hodiny

- pozornost, s jakou žák sleduje výklad
- žákovy reakce na učitelovy požadavky
- způsob komunikace s učitelem
- žákovy reakce na neúspěchy ve sledovaném předmětu
- úroveň domácí přípravy
- soustředěnost při samostatné práci

2. Rozbor výsledků činnosti žáka (cenné je porovnání výsledků činnosti ve dvou či více předmětech)

3. Dotazník pro žáky (vztah k vyučovacímu předmětu)

vyučovací předmět mne
zajímá velmi zajímá někdy zajímá, někdy ne
spíše nezajímá, než zajímá

vyučovací předmět je pro mne
velmi snadný spíše snadný středně snadný středně obtížný
velmi obtížný

vyučovací předmět je pro mou budoucnost
velmi
významný významný středně spíše
významný nevýznamný nevýznamný

přípravě na vyučovací předmět denně věnuji

